Lausunto

Hallituksen esitys HE 289/2018 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi

Kiitämme mahdollisuudesta osallistua lainsäädännön valmisteluun asiantuntijan roolissa. Oheinen lausunto on Lappeenrannan kaupungin, Saimaan lentoasema säätiö sr.:n ja Lappeenrannan lentoasema Oy:n yhteinen. Keskitymme lausunnossa lentoliikennettä ja lentoasemia koskevaan lainsäädännön osaan.

Tausta

Saimaan lentoasema säätiön tarkoituksena on tukea ja edistää Saimaan alueen matkailua ja muita elinkeinoja Lappeenrannassa sekä Etelä-Karjalassa turvaamalla alueen saavutettavuutta ylläpitämällä ja kehittämällä kansainvälisiä lento- ja muita liikenneyhteyksiä ja niiden vaatimaa infrastruktuuria. Saimaan lentoasema säätiö perustettiin 2015 ja sen omistajat ja Finavia sopivat Lappeenrannan lentokentän ostosta ja siirrosta säätiön omistukseen. Säätiön ainoa omistaja on Lappeenrannan kaupunki, joka nimeää säätiön hallituksen jäsenet. Säätiö omistaa Lappeenrannan Lentoasema Oy:n, jonka tehtäväksi on annettu operatiivinen lentokenttätoiminta ja lentoyhtiöiden houkutteleminen lentokentälle.

Lappeenrannan lentokenttä on nyt matkustajamäärillä mitattuna Suomen suurin Finavian verkoston ulkopuolinen lentokenttä. Lentokentällä oli vuonna 2018 reittilentotoimintaa Italian Bergamoon ja Kreikan Ateenaan. Vuoden 2018 matkustajamäärä oli 33489 (2017: 6216). Säätiöllä on sopimus Lappeenrannan ja Saimaan alueen matkailumarkkinoinnista näillä markkina-alueilla. Vuonna 2019 lentokentän reittitarjonta kasvaa, huhtikuun alusta käynnistyvät lennot myös Kreikan Thessalonikiin sekä Saksan Berliiniin. Myös näihin kohteisiin kohdistetaan markkinointitoimintaa.

Säätiön tarkoituksen toteuttaminen ei käytännössä ole mahdollista ilman Lappeenrannan kaupungin maksamia avustuksia. Vuonna 2018 kaupunki avusti säätiötä 400 000 eurolla. Tammikuun 28. päivä 2019 pidetyssä kokouksessa Lappeenrannan kaupunginhallitus päätti, että säätiöllä on oikeus tehdä markkinointi-yhteistyösitoumuksia kaupungin jo päättämän 500 000 euron lisäksi enintään 500 000 eurolla. Tällä päätöksellä voidaan sitoutua siis yhteensä enintään 1 milj. €:n vuotuisiin markkinointiyhteistyösopimuksiin. Valtuutus koskee kuluvaa valtuustokautta, eli vuoden 2021 loppuun.

Nykyisillä ja näköpiirissä olevilla liikennemäärillä myös Lappeenrannan Lentoasema Oy:n toiminta on riippuvainen taloudellisesta tuesta. Yhtiö sai toimintaansa varten valtiontuen, jonka EU on notifioinut. Vuonna 2018 tuki oli 1 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 tuen haku on kesken. Valtion tuen loppuminen tai merkittävä pienentyminen muodostaa Lappeenrannan lentokentälle merkittävän riskin konsernitasolla. Myös EU:n pienten, alle 200 000 matkustajan, tukiregulaation mahdollinen tiukentuminen muodostaa säätiölle merkittävän riskin konsernitasolla.

Lausunto

Lappeenrannan lentokenttä palvelee ensisijaisesti Saimaan alueen matkailun kansainvälistymistä. Lentomatkustajien vahvasta kasvusta ja uusista reiteistä johtuen aiemmat lentomatkustajien matkailutuloarviot on tarpeen päivittää. On nähtävissä, että jo vuonna 2020 Saimaan alueelle kohdistuva matkailutulo voi kasvaa yli 20 miljoonan euron suuruiseksi.

Saimaan vesistön matkailualueella on 4-6 maakuntaa. Maakunnilla on omat aluekehityslinjaukset ja maakunnat poikkeavat myös tukirahoitusmahdollisuuksien osalta toisistaan. Vaarana on, että koko Saimaan aluetta koskeva yhteinen lentokentän avustuslinjaus kaatuu rahoitusteknisiin ongelmiin ja Saimaan alueella olevien muiden kenttien – esimerkiksi Mikkeli, Savonlinna ja Pyhtää – omiin rahoitustarpeisiin. Tällöin Etelä-Karjala kantaisi yksin vastuun jopa Suomen neljänneksi suurimman kansainvälisen lentokentän ylläpidosta.

Kentän ylläpitorahoitukseen tulee myös maakuntahallinnon aikana kiinnittää valtion taholta erityistä huomiota. Lappeenrannan lentokentän avulla Suomeen voi syntyä Helsingin ja Lapin rinnalle kolmas aidosti kansainvälinen matkailualue.

Lisäksi haluamme kiinnittää valiokunnan huomiota seuraaviin näkökohtiin:

1. Liikennevirasto ja jatkossa maakunta voi asettaa julkisen palveluvelvoitteen lentoliikenteen ostamiseksi paikkakunnille, joilta matka-aika Helsingistä junalla on yli 3 tuntia

Lappeenrannasta on toimivat tie- ja junayhteydet pääkaupunkiseudulle. Juna kulkee nopeimmillaan Tikkurilaan alle kahdessa tunnissa, Lappeenrannan Vainikkalasta Pietarin Suomi-asemalle matka kestää noin 1,5 tuntia. Julkisen palveluvelvoitteen mukaista lentoliikennettä ei ole tarkoituksenmukaista järjestää Lappeenrannasta Helsinkiin.

Liike-elämän tarvitsemat lentoyhteydet kulkevat pääosin Helsingin ja vähäisessä määrin Pietarin Pulkovon lentokentän kautta. Lappeenrannan ja Kaakkois-Suomen elinkeinoelämän sekä koulutus- ja tutkimustoimijoiden kilpailukyvyn kehittämiseksi on tärkeä, että Lappeenrannasta päästään sujuvasti Helsingin lentoliikenteen aamuaaltoon sekä mahdollisimman myöhään Helsingistä vielä Lappeenrantaan. Nykyiset junavuorot edellyttävät usein lähtemistä edeltävänä iltana ja/tai paluumatkalla yöpymistä Vantaalla.

2. Lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon myönnetyt valtionavustustehtävät siirtyisivät valtiolta (liikenne- ja viestintäministeriö) maakunnille. Maakunnat voisivat harkitessaan osoittaa tukea muille kuin Finavia Oyj:n lentoasemaverkkoon kuuluville lentopaikoille.

Lappeenrannan lentokentän kiitotie on peruskorjauksen tarpeessa arviolta vuosina 2025-2026. Kustannusarvio on alustavasti 2-3 miljoonaa euroa. Etelä-Karjalan maakunnan ja soveltuvin osin koko Saimaan alueen maakuntien rahoitusmahdollisuuksia Lappeenrannan kentän ylläpitoon tulee turvata.

Lappeenrannassa, 18.2.2019

Kimmo Jarva
Kaupunginjohtaja
Lappeenranta

Markus Lankinen
Toimitusjohtaja
Saimaan lentoasema säätiö sr.